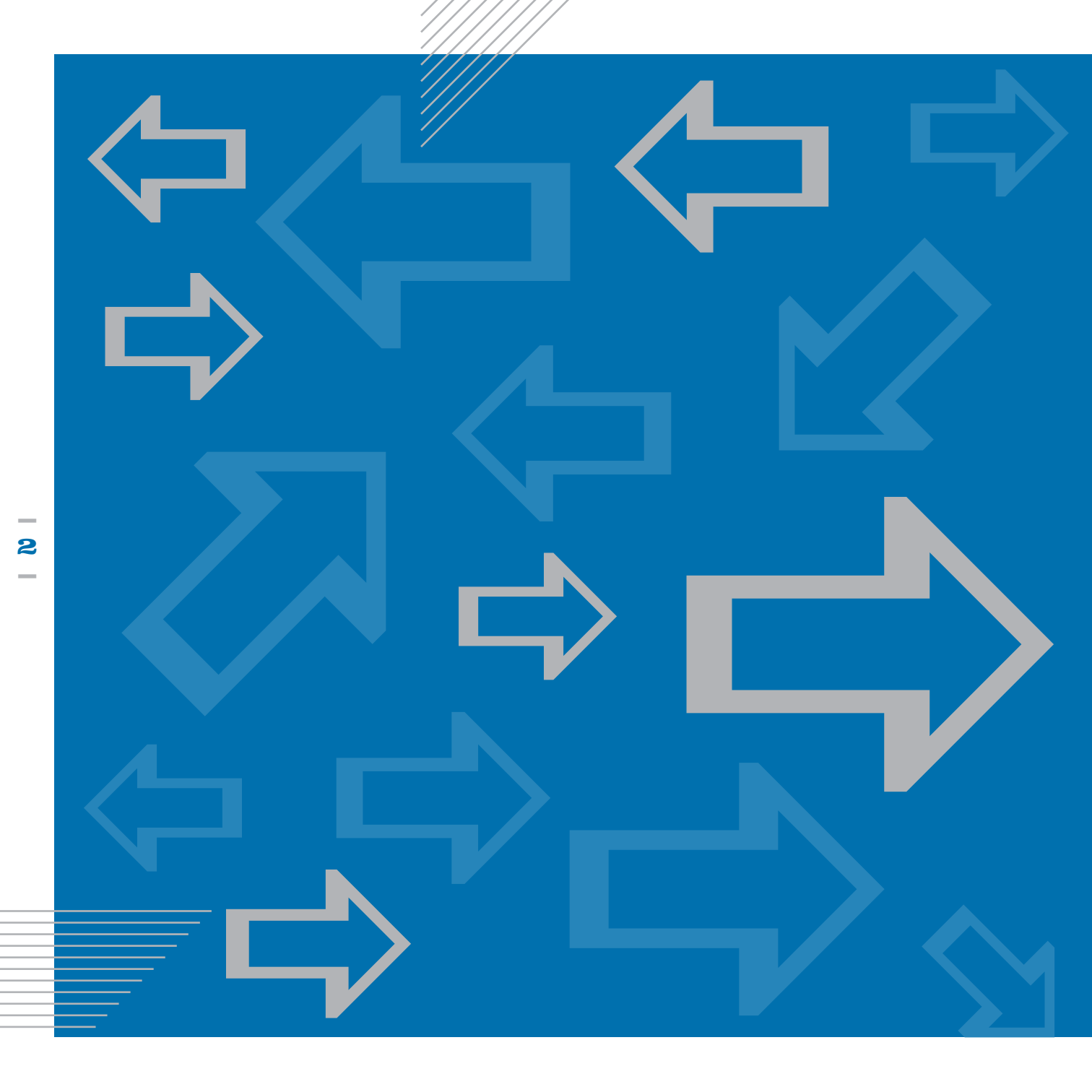
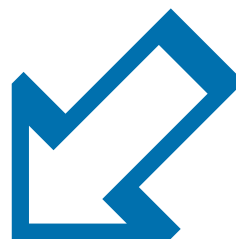
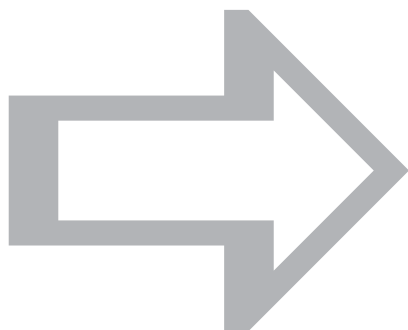

Doporučení vládě České republiky

týkající se problematiky obchodování
s lidmi z pohledu nevládní neziskové organizace
La Strada Česká republika, o. p. s.

La Strada Česká Republika, o.p.s. je nevládní nezisková organizace, která v České republice působí již od roku 1995. Celou svou činností se zaměřuje na hledání řešení problematiky obchodu s lidmi. Aktivitu vyvíjí v oblasti prevence obchodu s lidmi, poskytuje přímou sociální pomoc obchodovaným ženám a soustředí se také na ovlivňování zákonodárství.

La Strada Česká republika, o. p. s.
222 72 18 10
www.strada.cz
lastrada@strada.cz

La Strada používá pro svou práci definici obchodu s lidmi obsaženou v Protokolu o prevenci, potlačování a trestání obchodu s osobami, zejména ženami a dětmi, doplňujícím konvenci Spojených národů o boji proti mezinárodní organizované trestné činnosti

(OSN, Palermo 2000):

„Obchodování s osobami se rozumí najímání, přepravování, převádění, přechovávání nebo přijímání osob na základě vyhrožování, použití síly či jiných forem nátlaku, pomocí únosu, podvodu, lži či zneužití moci nebo bezmocnosti osoby, případně poskytování či přijímání finančních prostředků či jiných výhod k získání souhlasu osoby, která má v moci jinou osobu, s úmyslem tuto osobu zneužívat. Zneužíváním se mimo jiné rozumí využívání jiných osob k prostituci či jiným formám sexuálního zneužívání, nucená práce či služby, otroctví či praktiky podobné otroctví, útisk nebo odjímání orgánů.“

V těchto doporučeních je výraz obchod s lidmi používán ve smyslu výše uvedené definice.

Doporučení vládě České republiky týkající se problematiky obchodu s lidmi z pohledu nevládní neziskové organizace La Strada Česká Republika, o.p.s. vznikla s cílem nabídnout inspiraci a pomoc při koncipování politiky prevence obchodu s lidmi a zaměřit pozornost na ochranu a uplatňování lidských práv obchodovaných osob. Tato doporučení odrážejí téměř desetileté zkušenosti organizace La Strada Česká republika prací v oblasti problematiky obchodování s lidmi a zároveň jsou výrazem snahy nabídnout tyto zkušenosti k diskusi odborné i široké veřejnosti.

Doporučení jsou členěna do šesti částí:

V první části jsou zformulována východiska, která jsou filosofickým základem pro práci organizace i pro koncepci doporučení. **Druhá část** je věnovaná legislativě. Nabízí konkrétní návrhy vztahující se k problematice obchodu s lidmi, jejichž implementací by se Česká republika nejen přiblížila rétorice mezinárodních dokumentů, ale zároveň by tím bylo usnadněno uplatňování práv obchodovaných osob a efektivní postih pachatelů. **Třetí část** je zaměřena na oblast vzdělávání a prevence. Prezentuje možnosti účinného předcházení a snižování rizika obchodování s lidmi u různých cílových skupin, a dále soustřeďuje pozornost na nezbytnost cíleného vzdělávání pracovníků a pracovníků, kteří se setkávají s rizikovými skupinami. **Čtvrtá část** se vztahuje se k sociální pomoci. Nabízí konkrétní doporučení vedená snahou předcházet sekundární viktimizaci obchodovaných osob a napomáhat zkvalitňování systému pomoci obchodovaným osobám a jejich následné reintegraci do společnosti. **Pátá část** se týká navázání, prohlubování a formalizace spolupráce subjektů, které se dostávají do kontaktu ať už s obchodovanou osobou nebo mají možnost jinak ovlivňovat její postavení či naplňování jejích práv. **V poslední části** jsou formulována doporučení, která vycházejí ponejvíce z postupů, jež se osvědčily v zahraničí, a nabízejí alternativy a možnosti pro práci především státních institucí.

Doporučení jsou jako celek zpracována tak, že zahrnují jak návrhy, které je možné realizovat v blízké budoucnosti, tak doporučení, jejichž případná implementace je dlouhodobějším úkolem. V žádném případě však nemá být tato publikace považována za příručku, která má ambici vyčerpávajícím výčtem opatření vyřešit problém obchodování s lidmi. Naopak, je velmi pravděpodobné, že až poté, co budou navrhovaná opatření realizována, bude možné začít problém obchodování s lidmi zodpovědně a důsledně řešit.

I. Východiska

1./ Mainstreaming lidských práv

Česká republika se zavázala dodržovat a aktivně uplatňovat lidská práva. Mainstreaming lidských práv je proces směřující k jejich internalizaci. Tato se v praxi projevuje v každodenních postojích, jednání a vztazích mezi osobami, institucemi a organizacemi, v tom, že tyto postoje, jednání a vztahy odrážejí stěžejní lidskoprávní principy, jako je úcta k právům, zájmům a důstojnosti jiných, včetně těch, kteří se vymykají standardům majoritní společnosti.

2./ Zájem obchodovaných osob je veřejný zájem

Jasně formulovaný problém, který se týká určité skupiny lidí, je veřejným zájmem, pokud je považován za společensky závažný a jeho řešení je v zájmu státu. V tomto smyslu uznala Česká republika boj proti obchodu s lidmi jako veřejný zájem. Vzhledem k tomu, že obchodované osoby jsou těmi, které jsou tímto problémem nejvíce postiženy, jsou jejich zájmy rovněž zájmy veřejnými.

3./ Rovnost příležitostí

Rovnost lidí vyplývající z lidsko-právních závazků je jednou ze základních hodnot moderních demokracií. Cesta od rovnosti de jure k rovnosti de facto vede přes aktivitu konkrétních subjektů vytvářejících dostatek příležitostí pro všechny. Vědomí existence znevýhodnění určitých skupin a jednotlivců pomáhá cíleně dbát na odstraňování konkrétních překážek, které právě těmto osobám brání účastnit se na politickém, sociálním a ekonomickém životě společnosti.

4./ Nediskriminační přístup

Pro zajištění rozvoje demokratických společností je nutné zakotvit právo všech osob na rovnost před zákonem, ochranu proti jakékoli diskriminaci a ochranu proti veškerému podněcování k diskriminaci. V žádné oblasti lidského života

tak nesmí docházet k diskriminaci z jakýchkoli důvodů. Sociálně znevýhodněné skupiny jsou ohroženy zejména diskriminací z důvodu rasy nebo etnického původu, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženství či víry, jazyka, národnosti, sociálního původu a majetku.

5./ Empowerment

Možnost člověka činit informovaná rozhodnutí o svém životě je postavena především na dvou předpokladech: přístupu k potřebným informacím vázícím se k životní situaci a schopnosti nahlížet širší vlastní možnosti. Důsledným uplatňováním principu empowerment a zajišťováním dostupnosti relevantních informací se lidem rozšiřují možnosti jednání, a tudíž získávají větší moc nad vlastními životy a životními podmínkami. Především pro sociálně znevýhodněné skupiny či jednotlivce je posilování jejich možností a dostatek informací klíčovým faktorem k možnosti jejich seberealizace. Empowerment je prevencí sociálního vyloučení.

II. Legislativa

1./ Vytvořit a uplatňovat jednotný vnitřní předpis pro identifikaci obchodovaných osob mezi nelegálními migranty a stanovení výjimky z uplatňování sankcí pro porušení cizineckých předpisů pro obchodované osoby

Osoby, které nejsou identifikovány jako oběti obchodování s lidmi, nemají žádný přístup k sociální nebo jiné relevantní pomoci. Pokud jsou to cizinky anebo cizinci, jsou ve většině případů okamžitě vyhoštěni anebo pro porušení cizineckých předpisů zajištění v zařízeních pro zajištění cizinců. Uplatňování sankcí za porušení cizineckých předpisů, ke kterým došlo v důsledku obchodování, výrazně znásobuje traumatizaci obchodovaných osob, znemožňuje uplatnění jejich práv a zvyšuje riziko znovu-obchodování. Z tohoto důvodu je včasná a důsledná identifikace obětí nevyhnutelná.

2./ Vytvořit a uplatňovat jednotný vnitřní předpis pro zacházení s obchodovanými osobami ze strany orgánů činných v trestním řízení

Vzhledem ke složitosti případů obchodování s lidmi, situacím, ve kterých se obchodované osoby často nacházejí, a k potřebě předcházet sekundární viktimizaci během trestního řízení, je důležité reflektovat tato specifika v jednotném přístupu k obchodovaným osobám ze strany orgánů činných v trestním řízení. Tento by měl zohledňovat zejména: dopad zkušeností spojených s obchodováním na psychiku obchodovaných osob; skutečnost, že obchodované osoby mohou mít problémy s komunikací ze strachu, pocitů viny anebo kvůli traumatickým zážitkům; zdravotní stav obchodovaných osob; vztahy závislosti a někdy i romantické vztahy s obchodníky; zranitelnost nelegálních migrantů; kulturní rozdíly; postoje vyplývající z genderových stereotypů a materiální potřeby obchodovaných osob.

3./ Legalizovat pobyt obchodovaných osob na území České republiky

Pobyt obchodovaných osob na území ČR by měl zahrnovat dočasný, dlouhodobý a v odůvodněných případech i trvalý pobyt. Neměl by být vázán na spolupráci obchodované osoby s orgány činnými v trestním řízení. Podmínka spolupráce se totiž v některých případech zneužívá v trestním řízení k diskreditaci obchodované osoby, kdy se prezentuje výlučně jako snaha o legalizaci jejího pobytu prostřednictvím poskytnutí svědectví v trestním řízení. Podmiňování legalizace pobytu spoluprací s orgány činnými v trestním řízení dále v praxi mnohdy znamená pouze pozastavení vyhoštění v zájmu státu na trestním stíhání pachatelů a po skončení řízení vrací obchodovanou osobu do země původu bez ohledu na nebezpečí, které jí v důsledku poskytnutí svědectví hrozí.

Dočasný pobyt, tzv. „doba na rozmyšlenou“ poskytne obchodované osobě možnost zotavit se, stabilizovat svoji osobní situaci a bez nátlaku zvážit svoje možnosti, s cílem učinit plně informované rozhodnutí o svém dalším životě. Za účelem stabilizace životní situace obchodované osoby je zapotřebí, aby měla po dobu dočasného pobytu přístup k odborné pomoci a službám jako jsou zdravotní péče, psychosociální pomoc, právní

poradenství, bezpečné ubytování a finanční pomoc.

Dlouhodobý pobyt by měl obchodované osobě umožnit jednak účast na trestním řízení proti pachatelům, pokud se rozhodne spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení, a jednak účast na řízení o přiznání odškodnění. Možnost udělení dlouhodobého pobytu obchodovaným osobám také umožňuje pomáhajícím organizacím poskytovat pomoc a služby s dlouhodobou perspektivou.

Trvalý pobyt by měl být poskytován v závislosti na stupni integrace obchodované osoby do české společnosti a dále jako součást dlouhodobé ochrany obchodovaných osob, jejichž život či zdraví by byly v důsledku obchodování v zemi původu ohroženy.

4./ Zajistit bezpečnost obchodovaných osob

Časté propojení obchodování s lidmi s organizovaným zločinem má za následek mimořádné ohrožení obchodovaných osob, zejména pokud se rozhodnou svědčit proti obchodníkům. V ohrožení života a zdraví však nejsou pouze obchodované osoby, které spolupracují s orgány činnými v trestním řízení, ale též obchodované osoby, které se rozhodly s těmito orgány nespolupracovat anebo orgány činné v trestním řízení o jejich spolupráci neprojevíly zájem. Kromě obchodovaných osob, které jsou svědky v trestním řízení vedeném na území České republiky, potřebují ochranu často i osoby obchodované v rámci České republiky, a také obchodované osoby, které byly do České republiky navráceny po skončení trestního řízení v zahraničí. Hlavním kritériem poskytování ochrany by měl být stupeň ohrožení života a zdraví obchodované osoby či jejich příbuzných či blízkých a nemělo by se omezovat pouze na svědky v trestním řízení. V této souvislosti se v zahraničí osvědčila kromě formální ochrany svědků i méně formalizovaná opatření, např. 24 hodinový přímý telefonický kontakt na konkrétní příslušníky policie, policejní eskorty, nouzové alarmy apod. Kromě specifické ochrany svědků by bylo vhodné také zvážit zavedení formálních opatření, která by mohla zajistit bezpečnost obchodovaných osob bez ohledu na jejich postavení v trestním řízení. Zkušenosti s pomocí obchodovaným osobám ukazují, že

jejich bezpečnost lze zajistit lépe, jestliže se podaří zamezit kontaktům mezi obchodovnými osobami a obchodníky. Zamezení těmto kontaktům zároveň snižuje riziko znovuobchodování. Podle legislativy USA lze v obdobných případech využít například ustanovení, podle něhož lze pachatele trestně postihovat za soustavné pronásledování a obtěžování jiné osoby telefonáty, dopisy, osobními návštěvami apod. V podobných případech se také často využívá tzv. soudní zákaz přiblížení. Tato ustanovení se využívají zejména v souvislosti s domácím násilím, za stejným účelem je však lze využít i v případech obchodování s lidmi.

5./ Zajistit přístup obchodovaných osob k státním fondům pro pomoc obětem trestné činnosti

Velkou část obchodovaných osob tvoří cizí státní příslušnice a příslušníci. Podle zákona o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti je jejich přístup k této pomoci výrazně omezen¹. Nedostatkem informací o možnosti požádat o poskytnutí peněžité pomoci podle tohoto zákona je však omezen i přístup českých státních příslušnic a příslušníků k této pomoci. Za současné situace je tedy tento zákon a výhody z něj vyplývající pro obchodované osoby téměř nedostupné.

6./ Zajistit okamžité zabavení majetku pachatelů a jeho využití k odškodnění obchodovaných osob

Pachatelé obchodování s lidmi dosahují zneužíváním obchodovaných osob obrovské zisky. Přesto pouze minimum obchodovaných osob po odhalení pachatelů skutečně obdrží odškodnění za způsobenou újmu či náhradu škody za nevyplacenou mzdu, protože prostředky pachatelů obchodování s lidmi se nepodaří najít anebo zajistit. Odstranění tohoto nedostatku by znamenalo možnost hradit ze zabaveného majetku odškodnění a přispívat na programy zaměřené na pomoc obchodovaným osobám.

7./ Zavést trestní odpovědnost právnických osob

Na obchodování s lidmi se často podílejí právnické osoby, jako jsou např. bary, kluby, agentury na zprostředkování práce či studia v zahraničí apod. Podle existující legislativy však není možné je za tuto trestnou činnost, která je

často spojená s mezinárodním organizovaným zločinem, postihovat. Z tohoto důvodu by mělo být zavedení trestní odpovědnosti právnických osob součástí strategií zaměřených na boj proti obchodování s lidmi.

8./ Uvést definici trestného činu obchodování s lidmi do souladu s definicí obsaženou v Protokolu o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména ženami a dětmi doplňujícího Úmluvu OSN o mezinárodním organizovaném zločinu

Platná definice trestného činu obchodování s lidmi postihuje pouze obchodování za účelem pohlavního styku a pomíjí tak obchodování za dalšími účely, jako jsou nucené práce, otroctví, praktiky podobné otroctví a odstraňování orgánů. Znakem skutkové podstaty podle stávající definice je také překročení státní hranice. Obchodování s lidmi se však děje i uvnitř státních hranic. Definice obchodování s lidmi by měla být upravena tak, aby zahrnovala nejen obchodování za účelem pohlavního styku, ale také za účelem nucených prací, otroctví, praktik podobných otroctví a za účelem odstraňování orgánů, a aby postihovala obchodování s lidmi uvnitř státních hranic. Definice podle Protokolu tato kritéria splňuje.

9./ Přijmout zvláštní zákon o obchodování s lidmi

Problematika obchodování s lidmi se dotýká mnoha právních oblastí včetně trestního, správního a občanského práva, práva sociálního zabezpečení a dalších oblastí. Přijetí zvláštního zákona by umožnilo přistupovat k této problematice komplexně a upravit ji přehledně, což by mělo pozitivní dopad zejména na obchodované osoby, které by se dokázaly lépe a samostatně orientovat v příslušné právní úpravě a tím lépe a aktivněji uplatňovat a chránit svoje práva. Existence takového zákona by rovněž přispěla k plošnému zjednodušení a zefektivnění práce profesionálů, kteří se danou problematikou zabývají.

¹ pouze na případy, kdy podmínky a rozsah pomoci stanovuje mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána

III. Vzdělávání a prevence

1./ Systematicky vzdělávat a metodicky vést pracovníky všech složek policie o problematice obchodu s lidmi (OSL).

Pracovníci policie jsou prvním článkem v procesu identifikace oběti obchodování; je nutné, aby dokázali rozpoznat možnou oběť obchodování a aktivně jí předali informace o jejích právech a možnostech pomoci, případně pomoc zprostředkovali.

Povinnost mít viditelně umístěné informační materiály v prostorách zařízení kombinovaná s aktivní, cílenou nabídkou pomoci a informací, je prostředkem prevence opětovného obchodování a sekundární viktimizace obětí.

2./ Systematicky vzdělávat a metodicky vést pracovníky, kteří se setkávají s cizinci k problematice OSL.

Ženy, cizinky, jsou jednou z rizikových skupin z hlediska obchodování; pracovníci, kteří s nimi přicházejí do kontaktu mohou sehrát důležitou úlohu při předání prevenčních informací či nabídce služeb pro obchodované osoby. Povinnost mít viditelně umístěné informační materiály v prostorách zařízení kombinovaná s aktivní, cílenou nabídkou pomoci a informací, je prostředkem prevence opětovného obchodování a sekundární viktimizace obětí.

3./ Systematicky vzdělávat a metodicky vést pracovníky samosprávy (vedoucí sociálních odborů) k problematice OSL.

Pracovníci samosprávy, zejména pracovníci sociálních odborů (referátů sociální prevence) se mohou významně podílet na šíření informací o rizicích obchodování s lidmi v regionu, senzitivizaci relevantních zaměstnanců odborů k identifikování obětí a nabídce sociálních služeb.

Jejich role při šíření prevenčních informací je nezastupitelná zejména proto, že znají svůj region z hlediska rizikových míst a mohou využívat vlastních informačních ploch k šíření materiálů.

4./ Systematicky vzdělávat a metodicky vést pracovníky orgánů činných v trestním řízení k problematice OSL.

Respekt vůči právům oběti a jejím potřebám vytváří pozitivní motivaci ke spolupráci. Vzhledem k tomu, že v trestním řízení se vyskytuje několik aktérů v různých fázích, všichni z nich musejí být kompetentní ke komunikaci s obchodovanými osobami a rozumět jejich potřebám. To nejen usnadní průběh řízení, ale zároveň přispěje k prevenci sekundární viktimizace obětí.

5./ Začlenit prevenční informace o OSL do činností úřadů práce. Systematicky vzdělávat a metodicky vést pracovníky úřadů práce k problematice OSL.

Pracovníci ÚP pracují s rizikovou skupinou pro obchodování s lidmi; zejména mladí nezaměstnaní a absolventi škol by měli od ÚP plošně získávat informace, které by snižovaly riziko obchodování.

Při konzultacích k hledání práce v zahraničí (zejména v zemích, jež jsou z hlediska obchodování rizikové), by měly být preventivní informace poskytovány školenými zaměstnanci aktivně i v podobě tištěných informací.

6./ Začlenit informace o problematice OSL do osnov relevantních předmětů v posledním ročníku ZŠ a ZVŠ a do relevantních předmětů na dalším stupni vzdělávání, včetně učnovského.

Úlohou školy jako instituce, která připravuje své žáky a žákyně na život, je také šířit informace o problémech vztahujících se k porušování lidských práv. Osoby, které opouštějí školu, jsou jednou z rizikových skupin pro OSL. Při výuce by kromě obecných údajů o OSL neměly chybět i tzv. bezpečnostní tipy, tedy informace, jak např. postupovat při hledání práce v zahraničí či kde hledat pomoc v krizových situacích.

IV. Sociální pomoc

1./ Uplatňovat zásadu informovaného souhlasu

Během procesu obchodování je s obchodovanými osobami nakládáno bez jejich souhlasu či vědomí. Tato zkušenost by se neměla opakovat po jejich vysvobození z prostředí obchodování.

Během poskytování sociální pomoci mají obchodované osoby právo znát a vědět všechny informace týkající se jejich osoby a musí souhlasit se všemi kroky, které budou v jejich případě učiněny. Všechny zaangażované instituce a organizace by jim měly toto právo (právo na informace, právo na ochranu osobních dat) umožnit a zaručit.

2./ Zajistit obchodovaným osobám sociální a lékařskou pomoc

Obchodované osoby se často bez vlastního přičinění ocitly mimo sociální a zdravotní systém. Tito lidé prožili traumatizující zkušenosti, v mnoha případech trpí posttraumatickým stresovým syndromem a jejich zdravotní stav odráží prožitá trauma.

Ve fázi, kdy se jim dostane pomoci ze strany nevládních či jiných organizací, jsou obchodované osoby často bez finančních prostředků a nejsou tudíž schopné si zajistit základní životní potřeby.

Zajištění základních životních potřeb, stejně tak jako zajištění adekvátní lékařské péče, je jednou ze základních úloh státu veřejných a sociálních služeb. Stát by měl zároveň povzbuzovat a podporovat účast jednotlivců, nevládních a jiných organizací při zakládání nebo udržování takových služeb.

3./ Zajistit obchodovaným osobám bezplatný přístup k právnímu poradenství a zastoupení

Obchodované osoby se po osvobození z prostředí obchodování nacházejí ve velmi složité životní situaci, kterou mohou jen stěží zvládnout bez vnější pomoci. Jedním z prvních předpokladů k tomu, aby mohla obchodovaná osoba činit plně informovaná rozhodnutí o svém dalším životě, je znát svou právní situaci, práva a povinnosti, které z této situace vyplývají. Z tohoto důvodu je zajištění bezplatného přístupu k právnímu poradenství nezbytné. Poskytnutí bezplatné právní pomoci by obchodovaným osobám dále umožnilo informovat se o možnostech ochrany proti obchodníkům a získat odškodnění za utrpěnou újmu. Přestože je právní pomoc důležitá zejména v případech, kdy se obchodovaná osoba účastní trestního řízení, neměla by být omezena pouze na tyto případy, ale měla by být obchodovaným oso-

bám přístupna bez ohledu na jejich účast na trestním řízení.

4./ Zajistit ochranu osobních údajů obchodovaných osob

Obchod s lidmi je závažným trestným činem, který je často spojen s problematikou organizovaného zločinu. Zajištění bezpečného zacházení s osobními a citlivými údaji o obchodovaných osobách, zejména v průběhu trestního řízení, je nezbytné stejně tak, jako zajištění bezpečnosti všech obchodovaných osob ve vztahu k pachatelům.

5./ Zajistit vytvoření obecných standardů sociálních služeb

Stát by měl zajistit a podpořit tvorbu obecně závazných standardů sociálních služeb. Existence těchto standardů by mohla být základem vytvoření speciálních standardů sociálních služeb pro obchodované osoby. Vytvořením těchto standardů by se sjednotil, zefektivnil, zpřehlednil a urychlil proces pomoci obchodovaným osobám.

6./ Zaangažovat policii do zprostředkování sociální pomoci

Pracovníci policie jsou často prvním kontaktním článkem poté, co se obchodované osoby dostanou z prostředí obchodování. Je tudíž nutné, aby dokázali identifikovat obchodovanou osobu a zajistili zprostředkování pomoci. Nabídka pomoci obchodovaným osobám by měla být poskytnuta podle nediskriminační zásady tzn. především bez ohledu na platnost povolení k pobytu v zemi, na zkušenost obchodování do sexuálního průmyslu, na pohlaví, věk, národnost, sociální původ apod.

7./ Vytvořit možnosti reintegrace obchodovaných osob do společnosti a podporovat je v procesu reintegrace

Jednou z hlavních složek prevence znovuoobchodování je možnost obchodované osoby zvýšit své vzdělání resp. kvalifikaci, a tím i šance na uplatnění na trhu práce. Obchodovaným osobám byl často dlouhodobě znemožněn přístup na trh práce. Vytvořením a podporou pracovních míst pro tyto osoby by se tento nesporný handicap vyrovnal.

8./ Upravit postavení migrantek a migrantů v sexuálním průmyslu

V případě, že bude prostituce vedena jako živnost, měli by mít migrantky a migranti rovněž možnost získat licence na práci v sexuálním průmyslu. Fakt, že některé cizinky a cizinci jsou na území České republiky nelegálně, zvyšuje jejich ohrožení obchodem s lidmi. Toto ohrožení se ještě zvýší, pokud nebudou mít možnost vykonávat prostituci legálně. Ocitnou se tak v situaci, kdy jim vůbec není dána možnost uvést způsob své obživy do souladu se zákonem.

v. Spolupráce

1./ Formalizovat vztah mezi nevládními neziskovými organizacemi a policií při spolupráci v oblasti obchodování s lidmi

V oblasti obchodování s lidmi jsou základní úkoly policie a nevládních neziskových organizací rozdílné. Zatímco policie se v této oblasti soustřeďuje především na odhalování trestné činnosti spojené s obchodováním s lidmi, primárním zájmem nevládních neziskových organizací poskytujících služby obchodovaným osobám by měla být ochrana práv a zájmů těchto osob. Obě strany profitují z kvalitního výkonu úkolů každé z nich. Spolupráce je tedy výhodná pro obě strany, a to především za předpokladu, že se uskutečňuje v rámci jasně stanovených úkolů, práv a povinností obou stran.

2./ Navázat a udržovat spolupráci mezi cílovými zeměmi a zeměmi původu při vytváření a realizaci návratových programů

V případě, že obchodovaná osoba nezíská povolení k pobytu na území České republiky, je nezbytné zabezpečit její důstojný a bezpečný návrat do země původu. S ohledem na bezpečnost obchodované osoby a jejich blízkých či příbuzných a na důležitost zabezpečení podpory a pomoci obchodované osobě ze strany pomáhajících organizací v zemi původu, je spolupráce mezi cílovými zeměmi a zeměmi původu nevyhnutelná.

3./ Navázat a udržovat mezinárodní spolupráci zaměřenou na výměnu informací při trestním stíhání pachatelů

Pachatelé se v procesu obchodování s lidmi dopouštějí různých trestných činů s různými sankcemi v různých státech. Tato situace je vede k tomu, aby využívali nedostatků v legislativě jednotlivých zemí. Neexistence funkčních mechanismů spolupráce mezi orgány činnými v trestním řízení v různých státech tuto tendenci pachatelů nepřímou podporuje a může být přímým důvodem neúspěchu trestního stíhání. V této souvislosti je neméně důležitá také intenzivní komunikace a spolupráce mezi jednotlivými orgány činnými v trestním řízení na vnitrostátní úrovni.

VI. Obecně

1./ Ustanovit institut „národního zpravodaje“ pro otázky obchodování s lidmi jako nezávislé instituce

Institut „národního zpravodaje“ pro otázky obchodování s lidmi existuje od roku 2000 v Nizozemí. Jeho úkolem je získávat, soustřeďovat a analyzovat informace o povaze a rozsahu obchodu s lidmi, o mechanismech, které se v procesu obchodování využívají, o vývoji v této oblasti a o efektivitě opatření zaměřených na boj proti obchodování s lidmi. V České republice zatím nejsou k dispozici údaje ani výzkumy, na základě kterých by bylo možné efektivní a přesně zacílená opatření navrhnout. Tato problematika zasahuje do působnosti různých resortů a i v rámci jednoho resortu do působnosti různých jeho složek, a proto je sledování a sběr údajů komplikovaný. Některé údaje se dokonce nesledují vůbec, protože se neví o jejich přímé či nepřímé souvislosti s obchodováním s lidmi. Z těchto důvodů je třeba vytvořit orgán, jehož úlohou by bylo soustřeďovat a analyzovat údaje o obchodování s lidmi. Postavení takového orgánu by mělo být nezávislé, aby tak byla zabezpečena objektivnost výsledků výzkumů a závěrů národního zpravodaje a eliminován se možný vliv stran přímo či nepřímou zúčastněných na řešení problematiky obchodu s lidmi.

2./ Finančně podporovat nevládní neziskové organizace

Podporou nevládních neziskových organizací stát uznává zodpovědnost za řešení společenských problémů, které nelze řešit pouze standardními státními mechanismy. Pro pomáhající organizace je důležitá finanční podpora nejen prostřednictvím přímých dotací, ale také podporou a motivací soukromého sektoru k tzv. individuálnímu dárcovství.

3./ Zohledňovat téma obchodování s lidmi v relevantních výzkumných projektech financovaných ze státního rozpočtu

Vytvoření účinné strategie zaměřené na boj proti obchodování s lidmi předpokládá důkladnou znalost všech různých aspektů spojených s touto problematikou. Obchodování s lidmi je problém, který se týká ochrany lidských práv, trestního práva, situace legálních i nelegálních migrantů, sociálního zabezpečení, zdravotní péče, pracovněprávních vztahů a dalších oblastí. Šíře tématu obchodování s lidmi vyžaduje, aby tato problematika byla zohledněna ve výzkumných projektech zaměřených na rozsáhlé spektrum oblastí. Z výsledků těchto výzkumů by tak bylo možné vyvodit komplexní závěry a identifikovat eventuální souvislost mezi jevy zkoumanými v rámci různých výzkumných úkolů.

